

Sygn. akt **III Ns 92/19**

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: **Sędzia del. Anna Popławska-Czerwińska**

Protokolant: Aleksander Szewczuk

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku **Komitetu Wyborczego (...)**

z udziałem **Telewizji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

o **wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy**

postanawia:

1. zakazać uczestnikowi (...) S. A. z Siedzibą w W. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o tym, jakoby jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., a politycy innych prawicowych partii w żaden sposób nie zareagowali w jego sprawie, poprzez zakazanie dalszego rozpowszechniania wyemitowanego w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) na kanale (...), materiału pt. „Ideologia (...) w kampanii wyborczej” na wszelkich polach eksploatacji, w tym poprzez usunięcie przedmiotowego materiału z portalu internetowego znajdującego się pod adresem (...) oraz na antenach należących do uczestnika;

2. nakazać uczestnikowi sprostowania rozpowszechnianych przez niego w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) nieprawdziwych informacji o tym, jakoby jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., a politycy innych prawicowych partii w żaden sposób nie zareagowali w jego sprawie, poprzez:

a. publikację w głównym wydaniu programu (...) o godz. 19:30 na kanale (...), najpóźniej w pierwszym dniu następującym po dniu uprawomocnienia się postanowienia w niniejszej sprawie, sprostowanej informacji w formie standardowego materiału (...), przy czym powinien to być pierwszy materiał w danym wydaniu (...), opatrzonego tytułem: „Przepraszamy za pominięcie informacji o wsparciu udzielonym J. B. przez polityków (...)”, o następującej treści:

„Niniejszym przepraszamy KW (...) za to, że w wyemitowanym w dniu 29 września 2019 r. głównym wydaniu (...) przedstawiliśmy nieprawdziwe informacje na temat wsparcia dla 15-letniego J. B., który w sierpniu z krzyżem w ręku stanął na trasie marszu (...) w P.. Niezgodnie z prawdą wskazaliśmy, że jedynie politycy (...) wstawili się za J. B.”,

przy czym przedmiotowe oświadczenie powinno zostać opublikowane w formie wyeksponowanego wizualnego, czytelnego dla odbiorców, ogłoszenia, wyświetlanego w całości, przez co najmniej czas niezbędny na jego wyraźne odczytanie przez lektora, w rozdzielczości 1920x1080 fullHD, 72 dpi, przeskalowanego do ewentualnych innych rozdzielczości używanych przez (...) w emitowanych audycjach w formie tekstu w kolorze czarnym na białym tle, na planszy obejmującej 100 % powierzchni obrazu wyświetlanego u użytkowników końcowych- opatrzonego tytułem wyrównanym do środka znajdującym się nad tekstem sprostowania: „PRZEPRASZAMY ZA POMINIĘCIE INFORMACJI O WSPARCIU UDZIELONYM J. B.PRZEZ POLITYKÓW (...)”, wielkimi literami z rozmiarem fontu 85p, font Arial Bond, interlinie 95 pt, zawierającego treść oświadczenia w formie wyjustowanego dwustronnie tekstu oświadczenia umieszczonego pod tekstem stanowiącym tytuł, z ostatnim wierszem wyśrodkowanym, z rozmiarem

fontu 45 pt, font Arial Regular, interlinie 55pt, opublikowanego w taki sposób, aby treść tytułu i sprostowania nie nachodziły na siebie oraz bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów pomniejszających czytelność, znaczenie, rangę i powagę tytułu i sprostowania, ponadto powinno zostać odczytane przez lektora.

b. poprzez publikację na stronie głównej portalu (...), znajdującego się pod adresem (...) i w zakładce (...) oświadczenia o następującej treści:

„Niniejszym przepraszamy KW (...) za to, że w wyemitowanym w dniu 29 września 2019 roku głównym wydaniu (...) przedstawiliśmy nieprawdziwe informacje na temat wsparcia dla 15-letniego J. B., który w sierpniu z krzyżem w ręku stanął na trasie marszu (...) w P.. Niezgodnie z prawdą wskazaliśmy, że jedynie politycy (...) wstawili się za J. B.”,

przy czym przedmiotowe oświadczenia powinny stanowić treść standardowego artykułu na portalu (...), napisanego czcionką tożsamą jak każdy standardowy artykuł oraz o tożsamych parametrach graficznych i układzie jak standardowy artykuł, opatrzone tytułem „Przepraszamy za kłamstwa na temat (...)”, który powinien zostać ustawiony, jako pierwszy, wyróżniony artykuł na stronie głównej portalu przez okres 3 dni od uprawomocnienia niniejszego orzeczenia;

3. w pozostałym zakresie oddalić wniossek;

4. zasądzić od Telewizji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Komitetu Wyborczego (...) kwotę 737 zł (siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt III Ns 92/19

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 08 października 2019 r. Komitet Wyborczy (...) w trybie art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, wniósł o:

1. zakazanie uczestnikowi postępowania Telewizja (...) Spółka Akcyjna (dalej jako (...) lub „Uczestnik”) rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o tym jakoby jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., a politycy innych prawicowych partii w żaden sposób nie zareagowali w jego sprawie poprzez zakazanie dalszego rozpowszechniania, wyemitowanego w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) na kanale (...), materiału pt. „Ideologia (...) w kampanii wyborczej” na wszelkich znanych polach eksploatacji, w tym publicznego udostępniania przedmiotowego materiału w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, w szczególności publicznego udostępniania w sieci Internet (w tym poprzez usunięcie przedmiotowego materiału z portalu internetowego znajdującego się pod adresem (...) oraz na antenach należących do (...));

2. nakazanie Uczestnikowi sprostowania rozpowszechnianych przez niego w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) nieprawdziwych informacji o tym jakoby jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., a politycy innych prawicowych partii w żaden sposób nie zareagowali w jego sprawie, poprzez:

a. publikację w głównym wydaniu programu (...) o godz. 19:30 na antenie (...), najpóźniej w pierwszym dniu następującym po dniu uprawomocnienia się postanowienia w niniejszej sprawie, sprostowanej informacji o przedmiotowym sondażu w formie standardowego materiału (...), opatrzonego tytułem „Przepraszamy za pominięcie informacji o wsparciu udzielonym J. B. przez polityków (...)”, przy czym powinien to być pierwszy materiał w danym wydaniu (...). Przedmiotowy materiał powinien rozpocząć się od oświadczenia o następującej treści: „Niniejszym przepraszamy KW (...) za to, że w wyemitowanym w dniu 29 września 2019 roku głównym wydaniu (...) celowo przedstawiliśmy nieprawdziwe informacje na temat wsparcia dla 15-letniego J. B., który w sierpniu z krzyżem w ręku stanął na trasie marszu (...) w P.. Niezgodnie z prawdą wskazaliśmy, że jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., świadomie pomijając wsparcie udzielone mu przez polityków (...) w celu wywołania wśród widzów (...) o konserwatywnych poglądach błędnego przekonania jakoby głosowanie na inną partię niż (...) oznaczało poparcie dla „rewolucji (...) w P.”, przy czym przedmiotowe oświadczenie powinno zostać opublikowane w formie

wyeksponowanego wizualnego, czytelnego dla odbiorców, ogłoszenia obejmującego jak największy obszar ekranu (z zastrzeżeniem, że dla zachowania czytelności tekst nie może być styczny z krawędzią ekranu i nie może jej przecinać), wyświetlanego w całości, przez co najmniej czas niezbędny na jego wyraźne przeczytanie przez lektora, z wyśrodkowanym nagłówkiem zapisanym fontem Arial Black: PRZEPRASZAMY ZA POMINIĘCIE INFORMACJI O WSPARCIU UDZIELONYM J. B. PRZEZ POLITYKÓW (...) oraz pełnym wyśrodkowanym tekstem sprostowania umieszczonym poniżej, zapisanym fontem Arial Regular, tekst koloru czarnego na białym tle, ponadto powinno zostać odczytane przez lektora, a oprócz opisanych tu treści materiał nie może zawierać żadnych dodatkowych komentarzy;

b. nakazanie Uczestnikowi sprostowania rozpowszechnianych przez niego w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) nieprawdziwych informacji o tym jakoby jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., a politycy innych prawicowych partii w żaden sposób nie zareagowali w jego sprawie, poprzez publikację na stronie głównej portalu (...), znajdującego się pod adresem (...) oświadczenia o następującej treści: „Niniejszym przepraszamy KW (...) za to, że w wyemitowanym w dniu 29 września 2019 r. głównym wydaniu (...) celowo przedstawiliśmy nieprawdziwe informacje na temat wsparcia dla 15-letniego J. B., który w sierpniu z krzyżem w ręku stanął na trasie marszu (...) w P.. Niezgodnie z prawdą wskazaliśmy, że jedynie politycy (...) wstawili się za J. B., świadomie pomijając wsparcie udzielone mu przez polityków (...) w celu wywołania wśród widzów (...) o konserwatywnych poglądach błędnego przekonani jakoby głosowanie na inną partię niż (...) oznaczało poparcie dla „rewolucji (...) w P.”, przy czym przedmiotowe oświadczenia powinny stanowić treść standardowego artykułu na portalu (...), napisanego czcionką tożsamą jak każdy standardowy artykuł oraz o tożsamych parametrach graficznych i układzie jak standardowy artykuł, opatrzone tytułem „Przepraszamy za kłamstwa na temat (...)”, który powinien zostać ustawiony, jako pierwszy, wyróżniony artykuł na stronie głównej portalu przez okres 3 dni. Ponadto w przedmiotowym artykule powinno zostać zamieszczone nagranie materiału z pkt. 2., a oprócz opisanych tu treści materiał nie może zawierać żadnych dodatkowych komentarzy;

3. nakazanie uczestnikowi wpłacenia kwoty w wysokości 100 000 złotych na rzecz Fundacji (...) (KRS: (...));

4. zasądzenie od Uczestnika na rzecz Wnioskodawcy kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W toku rozprawy w dniu 9 października 2019 r. wnioskodawca doprecyzował wniosek w zakresie sprostowania i przeprosin szczegółowo wskazując na ich formę i czcionkę. Wnioskodawca wskazał, że oświadczenie powinno zostać opublikowane w formie wyeksponowanego wizualnego, czytelnego dla odbiorców, ogłoszenia, wyświetlanego w całości, przez co najmniej czas niezbędny na jego wyraźne odczytanie przez lektora, w rozdzielczości 1920x1080 fullHD, 72 dpi, przeskalowanego do ewentualnych innych rozdzielczości używanych przez (...) w emitowanych audycjach w formie tekstu w kolorze czarnym na białym tle, na planszy obejmującej 100 % powierzchni obrazu wyświetlanego u użytkowników końcowych- opatrzonego tytułem wyrównanym do środka znajdującym się nad tekstem sprostowania: „PRZEPRASZAMY ZA POMINIĘCIE INFORMACJI O WSPARCIU UDZIELONYM J. B. PRZEZ POLITYKÓW (...)”, wielkimi literami z rozmiarem fontu 85p, font Arial Bond, interlinie 95 pt, zawierającego treść oświadczenia w formie wyjustowanego dwustronnie tekstu oświadczenia umieszczonego pod tekstem stanowiącym tytuł, z ostatnim wierszem wyśrodkowanym, z rozmiarem fontu 45 pt, font Arial Regular, interlinie 55pt, opublikowanego w taki sposób, aby treść tytułu i sprostowania nie nachodziły na siebie oraz bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów pomniejszających czytelność, znaczenie, rangę i powagę tytułu i sprostowania, ponadto powinno zostać odczytane przez lektora (protokół rozprawy k. 81).

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska Telewizja (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wskazała, iż publikacja przywoływana przez wnioskodawcę w niniejszej sprawie nie stanowi agitacji wyborczej w rozumieniu art. 111 ustawy z 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy. Zdaniem uczestnika postępowania program informacyjny pt. (...) nie jest audycją wyborczą, ani materiałem noszącym znamiona agitacji wyborczej, a co za tym idzie, nie można przyjąć, aby w niniejszej sprawie art. 111 ustawy Kodeks wyborczy znalazł zastosowanie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 sierpnia 2019 r. 15-letni J. B. był jedną z osób, które blokowały przejście ulicami P. pierwszego w historii miasta marszu równości. Chłopak stał na trasie zgromadzenia trzymając w dłoniach krzyż opleciony różańcem / okoliczność bezsporna/.

Po przedmiotowym incydencie, J. B. uzyskał szerokie wsparcie od polityków (...), ale również od polityków (...), była to m.in. pomoc w postaci propozycji pomocy prawnej pro bono oraz wsparcie słowne i modlitewne / vide wydruk wpisu J. B. na portalu (...) z dnia 29 września 2019 r., znajdującego się pod adresem (...) i wydruk wpisu J. B. na portalu (...) z dnia 7 października 2019 r., znajdującego się pod adresem: (...) odrębne oświadczenie J. B. – w aktach sprawy, z którego wynika, że istotnie – politycy (...) bardzo mu pomogli, jednak nie wyłącznie: „ **przede wszystkim pomogli mi politycy (...) i p. K. G., oni byli ze mną od początku** ”, „ **nie neguję istnienia pomocy, za którą jestem dozgonnie wdzięczny, a którą otrzymałem od polityków partii (...), jednakże za niedopuszczalne uważam podawanie fałszywych informacji, jakoby jedynie od nich wyphywała takowa w moim kierunku** ”(oświadczenie k., 23).

W trakcie trwającej kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. – w dniu 29 września 2019 r. w programie (...) na kanale (...) prowadzonym przez Telewizję (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. wyemitowany został materiał pt. „Ideologia (...) w kampanii wyborczej”. W materiale tym poinformowano o sprawie 15-letniego J. B., który w sierpniu tego roku podczas Marszu Równości zmanifestował swój sprzeciw wobec poglądów przedstawianych przez uczestników tego marszu, poprzez wystąpienie naprzeciwko nim z krzyżem w ręku. Jego wystąpienie było szeroko komentowane w mediach i spotkało się z uznaniem wśród polityków i aktywistów o konserwatywnych poglądach. W przedmiotowym materiale użyto następujących sformułowań: „W obronie tradycyjnych wartości stanął 15-letni J. B., w konsekwencji sąd objął go dozorem kuratora za to, że chłopak w sierpniu z krzyżem w rękach stanął na trasie marszu (...) w P.. **Za chłopakiem wstawili się politycy (...). Inni, nawet ci, którzy określają się mianem pravicowych, nie zareagowali** . Wyborcy widzą różnicę: na dwa tygodnie przed wyborami (...) może liczyć na poparcie niemal połowy P., inne pravicowe partie balansują na krawędzi progu wyborczego. „Osoby, które podzielają wartości chrześcijańskie, są bliskie te wartości ich sercu, no ma wybór tak naprawdę ograniczony, to znaczy powinien głosować na (...), jeśli nie chce, żeby jego głos po prostu nie przepadł. ” [A. W., politolog, Uczelnia (...)Stąd opinie, że głos na jakąkolwiek inną partię oznacza poparcie dla rewolucji (...) w P.. K. W. (1)” / vide - nagranie na płycie CD k. 16/. Tożsamy materiał w tożsamym czasie pojawił się na stronie internetowej programu (...) - na podstronie głównej portalu (...), znajdującego się pod adresem (...)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie ww. dokumentów, nagrań złożonych do akt sprawy, których wartość dowodowa nie była kwestionowana, ani nie budziła wątpliwości Sądu. Zdaniem Sądu, niezasadne pozostawały wywody uczestnika, który kwestionował moc dowodową oświadczenia, złożonego przez J. B. (k. 23), jako osoby zbyt młodej, by mieć właściwe rozeznanie, co do swojej sytuacji faktyczno-prawnej. Sąd nie podzielił przedstawianej argumentacji. Z zasad doświadczenia życiowego wynika, że 15-letnia osoba – nastolatek posiada już na tyle rozwiniętą samoświadomość, iż jest w stanie kierować swym zachowaniem oraz wypowiadać oceny i sądy wartościujące. Użyte w przedmiotowym oświadczeniu sformułowania są bardzo zrozumiałe, czytelne, nie pozostawiają wątpliwości, że ich autorem jest 15 letnia osoba. Zauważyć należy, że owa ”dorosłość” i przyznanie pewnej dozy samodzielności osobie w takim wieku znajduje również odzwierciedlenie w polskim ustawodawstwie - art. 15 k.c. wprost wskazuje, że ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo. Z tej też przyczyny, Sąd uznał, iż przedłożone oświadczenia można potraktować, jako w pełni wiarygodne dowód z dokumentu prywatnego, na kanwie art. 245 k.p.c. Formalna moc dowodowa dokumentu prywatnego nie rozciąga się na okoliczności towarzyszące złożeniu oświadczenia. Nie przesądza on, zatem, czy oświadczenie jest ważne lub skuteczne prawnie. Z kolei materialna moc dowodowa dokumentu prywatnego zależy od jego treści [T. Ereciński , w: T. Ereciński (red.), Kodeks, t. II, art. 245, Nb 12; tak również wyr. SN z 15.9.2011 r., II CSK 712/10, Legalis]. Dowód z dokumentu prywatnego jest środkiem dowodowym, którego moc sąd ocenia zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów przewidzianą w art. 233 § 1 KPC. Podobnie jak w wypadku innych dowodów, sąd

ocenia, czy dowód ten ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę, czy nie. Wynikiem tej oceny jest przyznanie lub odmówienie dowodowi z dokumentu waloru wiarygodności, ze stosownymi konsekwencjami w zakresie jego znaczenia dla ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia (wyr. SN z 2.4.2008 r., III CSK 299/07, L.; zob. również wyr. SN z 13.12.2013 r., III CSK 66/13, Legalis).

W tym miejscu warto zauważyć, że stanowisko uczestnika odnośnie małoletniego J. B. jest niekonsekwentne. Z jednej, bowiem strony postać chłopca została zaprezentowana w dniu 29 września 2019 r. w głównym wydaniu (...) odbieranych na terenie całego kraju, jako świadomego uczestnika debaty publicznej mającego swoje poglądy, z drugiej zaś podczas rozprawy podważa się wiarygodność złożonego przez niego oświadczenia z uwagi na zbyt młody wiek.

Okoliczność rozpowszechniania przedmiotowych informacji w miejscach wskazanych we wniosku tj. kanał (...) oraz innych należących do uczestnika, Internecie nie była sporna i została przyznana przez uczestnika w toku rozprawy (protokół k. 81).

Sąd oddalił wnioski dowodowe uczestnika o przesłuchanie w charakterze świadków: K. W. (2) i M. K. z uwagi na okoliczność, iż osoby te nie stawily się na rozprawę w dniu 9 października 2019 r. rozpoznawaną w szczególnym przyspieszonym trybie. Uwzględnienie wniosku musiałyby doprowadzić do odroczenia rozprawy, co doprowadziłoby nieuzasadnionemu przedłużeniu postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym zasługiwał w znacznej części na uwzględnienie.

Strony postępowania, w tym uczestnik wbrew twierdzeniom uczestnika posiadają legitymację procesową do występowania w procesie toczącym się w trybie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U.2018.754 tj.).

Przede wszystkim - uczestnik niebędący komitetem wyborczym może być podmiotem prowadzącym agitację wyborczą, gdyż agitacja wyborcza nie musi pochodzić od komitetu wyborczego czy kandydata, co potwierdza również orzecznictwo, m.in. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 maja 2019 roku (sygn. VI ACz 678/19) i z dnia 2 października 2019 roku (sygn. VI ACz 1254/19). Budowa zdaniowa przepisu świadczy o tym, że za agitację mogą zostać uznane materiały wyborcze (w szczególności plakaty, ulotki i hasła), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej. W tym drugim wypadku nie musi, więc chodzić o materiały pochodzące od komitetu wyborczego. Zaznaczenia wymaga również, iż z uwagi na użycie w omawianym przepisie sformułowania „również w prasie” obejmuje on swoim działaniem rozpowszechnianie materiałów wyborczych, a także wypowiedzi lub innych form prowadzonej agitacji wyborczej zawierających nieprawdziwe informacje nie tylko w prasie również na innych polach komunikacji społecznej.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z dyspozycją art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu prawa prasowego, materiały wyborcze, a w szczególności plakaty, ulotki, hasła i wypowiedzi lub inne formy prowadzonej w okresie kampanii wyborczej agitacji, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat na posła albo kandydat na senatora lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 1) przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 2) nakazania sprostowania takich informacji;
- 3) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 4) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;

5) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Artykuł 105 § 1 kodeksu wyborczego zawiera prawną definicję agitacji wyborczej. Zgodnie z powołanym przepisem agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Do uwzględnienia wniosku konieczne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 111 § 1 w zw. z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego, wykazanie, że uczestnik postępowania rozpowszechnia informacje dotyczące kandydata w okresie kampanii wyborczej oraz że rozpowszechniane informacje są nieprawdziwe. Należy też wykazać, że publikacje te mają na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników, czyli że są formą agitacji wyborczej. Jeżeli którakolwiek z tych przesłanek nie jest spełniona, wniosek w trybie art. 111 kodeksu wyborczego nie może zostać uwzględniony.

Zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie podkreśla się, że zasadniczą funkcją sądowego rozstrzygnięcia sporów powstających pomiędzy kandydatami i ich komitetami wyborczymi w toku prowadzonej kampanii wyborczej jest ochrona rzetelności procesu wyborczego, czemu służyć ma nałożony na sądy obowiązek weryfikowania zgodności z prawdą informacji podawanych w toku kampanii wyborczej. Przewidziany w kodeksie mechanizm kontroli ma w ten sposób zapewnić uczciwą kampanię wyborczą i tym samym umożliwić obywatelom dostęp do zgodnych z prawdą informacji o sprawach publicznych i o kandydatach. Kampania wyborcza powinna prowadzić, bowiem do swobodnego i niezakłóconego uformowania się woli wyborców i podjęcia decyzji wyrażanej w akcie głosowania. (vide: orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 12.07.2009 r. (K 7/09), OTK–A 2009/7, poz. 113). Jak zauważył zaś Sąd Najwyższy, ratio legis tego unormowania tkwi w dążeniu do zapewnienia wyborcom nie tylko proceduralnej, ale i materialnej wolności wyboru, która może być zakłócona w razie sugestywnego (przy użyciu wszelkich form propagandy i agitacji) przedstawiania nieprawdziwych stanów i zdarzeń stanowiących przesłanki dokonywania wyboru wśród kandydatów (tak Postanowienie SN z 10.04.2001 r. (I CZ 25/01), OSNC 2001/12, poz. 176)

Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie zaakceptowano pogląd w myśl, którego wypowiedź wyborcza może pochodzić nie tylko od samego kandydata czy komitetu wyborczego (vide postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 maja 2019 r., VI ACz 678/19, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 07 września 2013 r., I ACz 775/13). Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka także szeroko rozumie pojęcie materiału wyborczego (m. in. wyrok z 9 stycznia 2007 r., skarga 51744/99, K. v P., Legalis).

Przepis art. 111 Kodeksu ma na celu ochronę opinii publicznej przed rozpowszechnianiem informacji nieprawdziwych, a więc ma na względzie przede wszystkim dobro publiczne. Właśnie na podstawie faktów, bowiem, a niewyrażanych ocen, wyborcy powinni wyrabiać sobie własne zdanie, które zaowocuje określoną decyzją w akcie głosowania (M. G. Kampania wyborcza. Zagadnienia wybrane, P. W. 2012, Nr 5). Szczególne środki ochrony przewidziane w prawie wyborczym mogą być zastosowane jednak tylko do wypowiedzi, które zawierają informację, a zatem podlegają weryfikacji w kategorii prawdy i fałszu. Wypowiedzi będące opiniami, przypuszczeniami i ocenami, a więc mające charakter wartościujący nie podlegają takiej weryfikacji. W konsekwencji ochrona nie dotyczy komentarzy i oceny przymiotów kandydata. Jeżeli takie komentarze i ocena naruszają dobra osobiste kandydata, to może on dochodzić ochrony na zasadach ogólnych (por. postanowienie SA w Katowicach z 7.11.2002 r., I ACZ 1956/02, OSA 2003, Nr 10, poz.47). W sprawie rozpoznawanej w tzw. trybie wyborczym Sąd bada wyłącznie kwestię prawdziwości informacji i danych związanych z kampanią wyborczą. Artykuł 111 kodeksu wyborczego przyznaje zainteresowanemu jedynie roszczenie o sprostowanie informacji nieprawdziwych, zatem opisowych, dających się w dacie orzekania zweryfikować według kryterium prawda-fałsz. Zakres postępowania jest znacznie węższy niż w przypadku spraw o naruszenie dóbr osobistych, nie uwzględnia się, bowiem całokształtu zagadnień związanych z naruszeniem dobra osobistego przez podanie informacji prawdziwej ze względu na kontekst, rodzaj użytych sformułowań oraz sfery życia człowieka, której dotyczy wypowiedź.

Przekładając powyższe teoretyczne rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podnieść, że materiał uczestnika objęty wnioskiem niewątpliwie stanowi formę agitacji wyborczej, która najczęściej ma charakter pozytywny, wyrażony wprost w art. 105 Kodeksu Wyborczego, czyli polega na nakłanianiu lub zachęcaniu do głosowania na kandydatów poszczególnych komitetów wyborczych. Zdarza się jednak, że agitacja ta przyjmuje formę agitacji negatywnej polegającej na (celowym lub nie) zniechęcaniu do głosowania na określony komitet wyborczy (zob. orzeczenie Sąd Okręgowy w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2019 r., sygn. II Ns 73/19, w którym wskazano, że „Agitacja wyborcza może mieć także charakter negatywny, to jest polegać na zniechęcaniu do głosowania na określone osoby czy partie działające poprzez komitety wyborcze. Mieści się to w szerokim pojęciu głosowania w określony sposób, o jakim mowa w art. 105 Kodeksu Wyborczego. Ponadto takie rozumienie przepisu odpowiada potrzebom wynikającym z kształtu kampanii wyborczych, w ramach, których znaczna część aktywności skierowana jest na przypisanie przeciwnikom negatywnych zachowań czy właściwości. Przy odmiennym rozumieniu, ochrona w trybie wyborczym byłaby bardzo niepełna i nie nadawała się do użycia w większości sytuacji”). Pojęcie agitacji wyborczej należy również rozumieć, jako podejmowanie działań, mających wpłynąć na sferę motywacyjną potencjalnego wyborcy, co może następować przy pomocy różnych działań i zachowań, w sposób jawnie ukierunkowany, ale również w sposób pośredni, nieoczywisty (tak m. in. stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zawarte w orzeczeniu z dnia 05 kwietnia 2019 r., sygn. I ACz 359/19).

Należy w tym miejscu dodać, że sprostowaniu w trybie wyborczym podlega nie tylko materiał wyborczy zdefiniowany w art. 109 § 1 Kodeksu wyborczego, lecz także inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, o ile tylko zawierają informacje nieprawdziwe. Zasadniczą przesłanką materialnoprawną warunkującą przyznanie ochrony wnioskodawcy w sprawach wyborczych jest fałsz informacji zawartej w materiale wyborczym. Ustawodawca nawiązał w ten sposób do znanego na gruncie logiki podziału wypowiedzi na dwie kategorie: wypowiedzi opisowych (zdań w sensie logicznym) oraz wypowiedzi ocennych, sądów wartościujących. Wypowiedzi opisowe mają charakter deskryptywny, zawierają informacje o określonych faktach, stanowią twierdzenia, co do faktów. Są to zdania w sensie logicznym, które dają się klasyfikować według kryterium prawdy i fałszu. Prawdziwość tych wypowiedzi może być przedmiotem dowodzenia. Wypowiedź jest prawdziwa, gdy opisuje rzeczywistość taką, jaką ona jest – głosi, że tak a tak jest, wtedy, gdy w rzeczywistości tak właśnie jest albo stwierdza, że tak a tak nie jest, wówczas, gdy faktycznie tak nie jest. Wypowiedź jest z kolei fałszywa, gdy opisuje rzeczywistość inaczej, niż ona jest – głosi, że tak a tak jest, gdy w rzeczywistości tak właśnie nie jest albo też głosi, że tak a tak nie jest, gdy tymczasem w rzeczywistości tak właśnie jest. (Z. Ziemiński, Logika praktyczna, Warszawa 1990, s. 54)

Wskazać należy, iż użyte w przedmiotowej publikacji sformułowania stanowiły twierdzenia, podawane, jako bezsporne fakty, które poddawały się analizie na zasadzie prawda-fałsz, a inkryminowana wypowiedź poddaje się testowi logicznemu prawdziwości, toteż jej zgodność z prawdą może być przedmiotem badania Sądu.

W kwestionowanym materiale zauważyć należy podwójny kontekst jego wydźwięku: z jednej strony wzmocnienie poparcia dla jedynej partii prawicowo-konserwatywnej, która udzieliła wsparcia młodemu katolikowi, (co samo przez się nie jest zabronione, o ile pozostaje informacją prawdziwą) z jednoczesną agitacją negatywną, istotną szczególnie z punktu widzenia wyborcy świadomego i zadeklarowanego, albowiem przedstawiona informacja niejako wyrzuca (...) poza nawias partii konserwatywnych, zniechęcając jej potencjalnych wyborców. Należy, bowiem wskazać, że z treści materiału wprost wynika, iż jedynie (...) wykazało się odpowiednią reakcją na przedmiotowe zachowanie J. B., natomiast (...) pozostała bierna w sytuacji, gdzie winna zareagować, albowiem odpowiednie jej działanie w tym przypadku definiuje ją, jako partię pozostającą w zgodzie z deklarowanym światopoglądem i głoszoną ideologią. Tym samym, sporny materiał wykazał niefrasobliwość i niekompetencję w działaniu partii.

W postępowaniu toczącym się podstawie przepisu art. 111 kodeksu wyborczego, to na uczestniku postępowania spoczywa obowiązek przedstawienia wystarczających dowodów, że informacja przez niego użyta była prawdziwa, zgodnie z art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że kwestionowany program zawiera niepełne, nieprawdziwe informacje, które w kontekście całego programu można określić jedynie, jako „półprawdy”, a zatem

informacje, które przez celowe nieujawnienie całej prawdy wprowadzają w błąd (definicja za (...)). Istotnie bowiem, do poparcia J. B. doszło przede wszystkim ze strony polityków (...) (na co wskazuje sam wymieniony w artykule 15-latek), jednakże **nie tylko, nie jedynie, nie wyłącznie**.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie niewątpliwie doszło do podania niepełnych informacji, które mogą wpływać na zniekształcenie wyniku wyborów poprzez spowodowanie szkody wizerunkowej wnioskodawcy (komitetu wyborczego). Roszczenia wnioskodawcy w zakresie żądania zakazu rozpowszechniania, nakazania sprostowania i przeproszenia są, zatem zasadne. Należy przy tym pamiętać, że żądanie przeprosin i sprostowania na podstawie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego nie jest tożsame z roszczeniami zawartymi w kodeksie cywilnym i prawie prasowym, zatem nie musi spełniać wymogów w nich określonych.

Sąd uznał przy tym za zasadne i adekwatne, aby podane sprostowanie pojawiło się na tym samym nośniku, trafiając do tożsamej rzeszy odbiorców, co rzeczony materiał, dlatego też publikację przeprosin nakazał umieścić zarówno w głównym wydaniu programu (...) na kanale telewizji (...), tutaj, bowiem doszło do głównego naruszenia, ale również na serwisie internetowym w/w programu, uznając, że program informacyjny, odtwarzany w odbiorniku telewizyjnym jest niejako automatycznie i nierozzerwalnie sprzężony z wydaniem internetowym, które pojawiło się identycznym czasie, co audycja TV, zatem ta sama treść dotarła do niezliczonej grupy adresatów (ma to szczególnie istotne znaczenie w kontekście tego, że w chwili obecnej nie każdy obywatel dysponuje odbiornikiem telewizyjnym, natomiast szerokopasmowy Internet i komputer – stacjonarny lub laptop często służy, jako zamiennik TV).

Sąd dokonał jedynie doprecyzowania i korekty w zakresie dotyczącym pewnych sformułowań w treści sprostowania, w szczególności uwzględniając fakt, że głównym celem, jakiego osiągnięcia domagał się wnioskodawca i jaki przede wszystkim akcentowany był w rozpoznawanym wniosku było sprostowanie nieprawdziwej informacji, jakoby **jedynie** politycy (...) wstawili się za J. B., nieistotnym z punktu widzenia trybu wyborczego pozostawał dalszy kontekst sytuacyjny, przywoływany w oświadczeniu, tj. „pomijając wsparcie udzielone mu przez polityków (...) w celu wywołania wśród widzów (...) o konserwatywnych poglądach błędnego przekonania jakoby głosowanie na inną partię niż (...) oznaczało poparcie dla „rewolucji (...) w P.”, dlatego też Sąd uznał wskazywane sformułowanie i powielanie tła wydarzeń, jako zbędne i niepotrzebnie wydłużające całą treść sprostowania, dodatkowo mogące powodować niepotrzebne wątpliwości interpretacyjne odnośnie definicji widzów o konserwatywnych poglądach, albowiem sporny materiał oddziaływał nie tylko na konkretnych odbiorców o ugruntowanych deklaracjach politycznych, ale trafiał do wszystkich potencjalnych wyborców, niezależnie od ich deklarowanej przynależności czy sympatii do partii prawicowych, centrowych czy lewicowych. Ponadto, usunięto z niego przymiotniki, takie „ celowo”, czy „ świadomie”, mając na względzie, że stanowią one za daleko idące, ocenne motywacje i intencje wnioskodawcy, niedopuszczalne w trybie wyborczym, uznając przy tym takie wzmocnienie intencji uczestnika w przedstawieniu nieprawdziwych informacji, jako zbędną nadekspresję.

Sąd nie uwzględnił natomiast żądania nakazania uczestnikowi wpłacenia 100.000 zł na rzecz wskazanej Fundacji (...), uznając, iż dotychczas uwzględniony środek jest wystarczający do osiągnięcia celu postępowania. Środki zastosowane w niniejszej sprawie, muszą, bowiem zachowywać rozsądną relację proporcjonalności. Zasądzenie dodatkowo od uczestnika postępowania kwoty pieniężnej byłoby nieproporcjonalne do uzasadnionego prawnie celu, który miał zostać zrealizowany w tym postępowaniu. Sąd podziela przy tym stanowisko wyrażone w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 09 stycznia 2007 r. w sprawie K.przeciwko P. (51744/99), sprowadzające się do wniosku, że sankcje pieniężne powinny być stosowane z wyjątkową ostrożnością, przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności środków

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c., przyjmując, iż interesy uczestników postępowania były ze sobą sprzeczne. Wniosek sformułowany przez wnioskodawcę podlegał uwzględnieniu, co do zasady, biorąc pod uwagę przesłanki udzielenia ochrony w trybie art. 111 Kodeksu wyborczego, jak i zasadniczo, co do treści i formy wnioskowanego oświadczenia. Przekładając powyższe na reguły rządzące postępowaniem cywilnym przyjęć należało, że wnioskodawca wygrał niniejsze postępowanie w znacznej mierze, albowiem oddaleniu podlegały jedynie żądania zasądzenia sumy pieniężnej, a zatem uczestnika należało obciążyć kosztami postępowania. Na zasądzone

koszty złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone na podstawie § 8 ust 1 pkt 2 w zw. z § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie w wysokości 720 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

Mając powyższe na względzie, na mocy powołanych przepisów, Sąd orzekł, jak w sentencji postanowienia.